

büszkén vállaljuk, de elvárjuk, hogy a társadalom megteremti azokat a gazdasági előfeltételeket, melyek az anyaságot valóban megszépítik és megkönnyítik. Ne legyen külömbség anya és anya között. Szünjön meg a leányanyak és gyermekeik kitaszítása.

Ezek azok a kérdések, amelyekkel a nők összejöveteleiken foglalkoznak. Nálunk, Vojvodinában a női nap megünneplése különösen Novisadon volt impozáns, ahol az összes egyesületek a Nőmozgalom, a zsidó, szerb, magyar, német nőegyletek és más egyesületek közösen bebizonyították, hogy a nők tisztában vannak azokkal a társadalmi és erkölcsi feladatokkal, amelyek rájuk hárulnak és tisztában vannak azzal is, hogy miként lehetséges ezeknek a feladatoknak — szabad mozgási letőség mellett — a leg-tökéletesebben eleget tenni.

Tudjuk, hogy a jogok kivívásáig hosszú és fáradságos út vezet, de nehéz és keserves harcunkért kárpótol bennünket az a tudat, hogy munkánk nem hiábavaló és végül mégis csak siker fogja koronázni.

Kovács Mária

MEXIKÓI TÖRTÉNET

Az a veszély fenyeget, hogy az alábbi történet minden igaz demokrata gyomrát émelyíteni fogja. De kiknek gyomrát megedzette a spanyol ügy és egyéb rémtörténetek, okulással olvashatják.

1.

Egy német náci nemrégiben könyvet írt Mexikóról s művének a következő címet adta: „Amerika Balkánja”. A „Balkán” szó a náci ajkán becsmérésnek számít; a III. Birodalomban oly nagyra becsült Cadaverruhe und Cadaverordnung hiányát jelenti. Sajnos, az átlagos középamerikai is legjobb esetben csak valamiféle idillikus banditavilágot lát lelkiszemei előtt, ha Mexikóról van szó. Nem sokkal tudunk többet erről az országról, mint egy glasgowi textilügynök a magyarokról. Hála a magyar idegenforgalmi körök vitézkötéses propagandájának, a szóbanforgó textilügynök talán már hallott valamit a temperamentumról, Tokajról, Gaál Franciskáról és a puszta lovagokról. Hála a hollywoodi illuziógyárosok tevékenységének, mi is tudunk egyet-mást a sombrero-ról, a kaktusz-tejről, a tempicoi kiskocsmákról, no meg talán arról, hogy Mexikóban még ma is nyilvánosak a kivégzések.

2.

Holott a mexikói valóság úgy viszonylik az átlagos európai képzetekhez, mint a „Viharsarok” az Ibusz idegenforgalmi prospektusához. A kérdés véresen komoly. Lévén Latinamerika természeti kincsekben leggazdagabb országa, a különféle imperializmusok érdekei metszik egymást Mexikóban. Ezek az imperialista ellentétek a legutóbbi időkig a permanens anarchia állapotában konzerválták

ezt az országot, amely területre nagyobb, mint néhány „nagy” európai állam együttvéve. Az évtizedek óta szakadatlanul tartó forradalmi villongások ellenére Mexikó nem tudott talpra állni, mert a kellő pillanatban a ravasz imperialisták sikamlós petróleumot, vagy olajat öntöttek a lába alá.

3.

Végül jött valaki, aki nem csúszott el a petróleumon. A népszerűsége Cardenast, aki néhány év alatt többet tett hazájáért, mint a nyugati civilizátorok négyszáz év alatt együttvéve. S aki — „kicsiny és gazdaságilag függő országgal a háta mögött” — a nemzetközi politikában tisztességesebben viselkedett, mint a nagy európai polgári demokráciák együttesen. Ez a Cardenas felismerte hazája bajainak gyökerét. Gondolt egy nagyot s hosszú teketóriázás nélkül kirúgta Mexikóból a petróleumhiénákat. Tudni kell, hogy Mexikóban van a világ petróleumának jelentékeny része. Ez már elárulja „Amerika Balkánjának” rendkívüli nemzetközi jelentőségét s az azték elnök tettének súlyosságát.

4.

Eddig minden rendben volna. Minden őszinte népbarát tapsol Cardenasnak. A petróleum Mexikóé volt, joga volt elvenni. Mexikó adta, Mexikó elvette. A petróleum egyik legnagyobb érdekeltje, az USA nyelt egyet, de igyekezett egyéb fontos érdekek miatt barátságosan elintézni ezt az affért. Nem így Anglia . . . S most fontoljuk meg a következőket. Egyik nemrégiben mondott beszédében Chamberlain kijelentette, hogy Nagybritannia elég gazdag, elég hatalmas ahhoz, hogy türelmes és nagylelkű legyen. Tudniillik a nagy fasizmusokkal és kis csatlósáikkal szemben. E nagylelkűség szerint London türelmes és elnéző maradt, mikor 1. Olaszország rátette kezét a Tana-tóra, a Baleárokra, Jemenre, a spanyolországi angol érdekeltségű bányák és iparvállalatok egy részére; 2. mikor Németország rátette kezét Spanyolországára, a Kanári-szigetekre, Portugáliára, az angol érdekeltséghez tartozó spanyol vasra, szénre, higanyra, piritre; 3. mikor Franco olasz tengeralattjárói sorozatosan súlyosztették el a büszke Albion kereskedelmi hajóit. Mindez nem fájt Londonnak, nem interveniált, nem követelt, nem intézett jegyzékeket. Miért tehát a különös keménység Mexikóval szemben?

5.

Mexikó kijelentette, hogy csak a demokráciáknak ad petróleumot; hogy nem csatlakozik a „benemavatkozáshoz”; hogy fegyvert szállít Madridnak; hogy nem ismeri el az Anschlusst s az abesszin hódítást. Úgy látszik, hogy az angol reakciónak fáj, hogy van még egy demokrácia Latinamerikában, amelyben van mersz s amely gátat vet a fasizmusok előnyomulásának az Újvilágban. Mikor a petróleumkiszájtítás megváltoztathatatlan ténynek bizonyult,

London goromba jegyzéket intézett Cardenashoz, amelyben retorzióként követeli ama károk haladéktalan megtérítését, amelyeket a polgárháborús villongások (tehát a Intelligence Service által felbújtott bandák és tábornokaik) okoztak az angol vagyonban. Londonban azt hitték, hogy ez a megtorlás hatékony lesz. Mily csalódás! Cardenas sajátkezűleg állította ki a csekket, átadta az angol követnek, de azzal a megjegyzéssel, hogy maga vigye Londonba s többé vissza se jöjjön.

6.

A „kis“ Mexikó tehát újrat húzott a „nagy“ Angliával. Az angol konzervetiv sajtó, mely oly elnézőnek bizonyult a fasiszta gaztettekkel szemben, most öklét rázza Cardenas felé. A respektabilis „Times“ szerint Cardenas zendülése nem várat sokáig a méltó büntetésre. Ez a gesztus még sokba fog kerülni Mexikónak. Ebben az afférban csak Cardenas húzhatja a rövidebbet . . . Azaz az Intelligence nyelvére lefordítva: Akad még korrupt tábornok Mexikóban, aki majd sikra száll az angol érdekekért. Akad még banda-vezér, aki visszaállítja a status quot, az örökös polgárháborút és vérengzést a mai átkos rend helyett, amely Londonnak drága petróleumjába került.

7.

S most jön a történet csattanója.

Lévén a petróleumról szó, a német körök és a német sajtó nagy figyelemmel kísérték az angol-mexikói bonyodalmat. Mondani sem kell, hogy a „bolsevista“ Cardenas nem örvend különösebb népszerűségnek Berlinben. Így kettős figyelmet érdemelnek a Frankfurter Zeitung következő — szószerinti fordításban közölt — megállapításai: A mexikói lépés „jelentőségét elsősorban abban kell látni, hogy egy kis hatalom, idegen hatalmak burkolt, vagy nyílt befolyása ellen ugyanazokat az elveket követeli a maga számára, amelyeket a nagyhatalmak csak azért alkalmazhatnak nagyobb sikerrel, mert több anyagi lehetőségük van a külső fenyegetések meggátolására . . .“ Mi ebből a tanulság ama középeurópai kishatalmak számára, amelyek szintén „idegen hatalmak burkolt, vagy nyílt befolyása“ ellen védekeznek?

Hogy még az oly fékevesztett „idegen hatalmaknak“ is, mint a III. Birodalom, csak az erély, a határozottság imponál. Hogy Németországgal is csak egyfajta nyelven lehet eredményesen társalogni: Cardenas nyelvén!

Szekeres György

„. . . ne nézzék összetett kézzel tétlenül, miként uszítottik bele a közérzület a „zsidókérdésbe“, melynek amellet, hogy a XIX. század magyarját a középkorba akarja visszalökni, még az a neveléses hibája is megvan, hogy absolute nincs semmi possibilis célja, kivéve a gyűlölködésben kéjelgést s hozzá még ezt is német mintára . . .“

KOSSUTH LAJOS levele az emigrációból